

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) เพื่อศึกษาความรู้เรื่องพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 เจตคติและการปฏิบัติงานของพยาบาลต่อผู้ประกันตน

ประชากรและตัวอย่างประชากร

1. ประชากร คือ พยาบาลที่ปฏิบัติงานตำแหน่งพยาบาลเทคนิค พยาบาลวิชาชีพและพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 1 ปีขึ้นไปในหอผู้ป่วย อายุรกรรม ศัลยกรรม นรีเวชวิทยา ออร์โธปิดิกส์ ตา หู คอ จมูก และหออภิบาลผู้ป่วยหนักของโรงพยาบาลสังกัดกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข ที่รักษาโรคทั่วไปจำนวน 3 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลราชวิถี โรงพยาบาลเลิดสิน และโรงพยาบาลนพรัตนราชธานี

2. ตัวอย่างประชากร ผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างประชากรโดยดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดขนาดตัวอย่างประชากร โดยใช้สูตรการคำนวณของยามาเน (Yamane อังโน ประคอง กรรณสูต, 2528) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ความคลาดเคลื่อน 5 % คำนวณหาตัวอย่างประชากร ได้ตัวอย่างประชากรที่เป็นพยาบาลเทคนิคจำนวน 137 คน และพยาบาลวิชาชีพจำนวน 142 คน

ขั้นที่ 2 สุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นพยาบาลในแต่ละโรงพยาบาล โดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ให้ได้พยาบาล 3 กลุ่ม คือ พยาบาลเทคนิค พยาบาลวิชาชีพและพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย

ขั้นที่ 3 สุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยในแต่ละโรงพยาบาลโดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยให้ประชากรทั้งหมดเนื่องจากมีจำนวนน้อย ได้ตัวอย่างประชากรจำนวน 37 คน และสุ่มตัวอย่าง

ประชากรกลุ่มพยาบาลเทคนิค และพยาบาลวิชาชีพ โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) ตามสัดส่วนของจำนวนประชากรในแต่ละโรงพยาบาล ให้ได้พยาบาลเทคนิครวม 137 คน และพยาบาลวิชาชีพรวม 142 คน ดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนประชากรและตัวอย่างประชากรจำแนกตามโรงพยาบาล

	ร.พ.ราชวิถี		ร.พ. เลิดสิน		ร.พ. นพรัตน์ฯ		รวม	
	ประชากร	ตัวอย่าง	ประชากร	ตัวอย่าง	ประชากร	ตัวอย่าง	ประชากร	ตัวอย่าง
1. พยาบาลเทคนิค	117	77	65	43	26	17	208	137
2. พยาบาลวิชาชีพ	103	67	62	40	54	35	219	142
3. หัวหน้าหอผู้ป่วย	16	16	14	14	7	7	37	37

เครื่องมือและการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองมี 4 ชุด ดังมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ชุดที่ 1 ตอนที่ 1

ลักษณะเครื่องมือ เป็นข้อมูลส่วนบุคคลได้แก่ ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานพยาบาล และแหล่งที่ได้รับความรู้เรื่องพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533

การสร้างเครื่องมือ เป็นแบบตรวจสอบรายการ (check list) และคำถามปลายเปิด

ตอนที่ 2

ลักษณะเครื่องมือ เป็นแบบสอบถามความรู้เรื่องพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ของพยาบาลเทคนิค พยาบาลวิชาชีพและพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย

การสร้างเครื่องมือ เป็นแบบปรนัยเลือกตอบ (Multiple choice) มี 4 ตัวเลือก แบบสอบถามส่วนนี้จะครอบคลุมเนื้อหาของพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 ดังแสดงในตารางที่ 5

ตารางที่ 5 เนื้อหาความรู้เรื่องพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ.2533

เนื้อหา	ความรู้						
	จำ	เข้าใจ	การนำไปใช้	วิเคราะห์	สังเคราะห์	ประเมินค่า	รวม
1. การบังคับใช้	5	2	3	2	2	1	15
2. ประโยชน์ทดแทน							
2.1 กรณีเจ็บป่วยหรือ ประสบอันตรายอัน- มิใช่จากการทำงาน		4			1		5
2.2 กรณีคลอดบุตร		1	3		1		5
2.3 กรณีทุพพลภาพ		1					1
2.4 กรณีตาย		2					2
3. การจัดการบริการทาง- การแพทย์	2		5	2	3		12
รวม	7	10	11	6	5	1	40

ชุดที่ 2

ลักษณะเครื่องมือ เป็นแบบวัดเจตคติต่อผู้ประกันตนของพยาบาลเทคนิค พยาบาล
วิชาชีพและพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย
การสร้างเครื่องมือ เป็นมาตราของ ลิเคิร์ต (Likert Scale) มี 5 ระดับ โดยให้
เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว มีทั้งเจตคติทางบวกและทางลบโดย
มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

<u>คำตอบ</u>	<u>เจตคติทางบวก</u> (คะแนน)	<u>เจตคติทางลบ</u> (คะแนน)
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	1
เห็นด้วย	4	2
ไม่แน่ใจ	3	3
ไม่เห็นด้วย	2	4
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5

ความหมายของคำตอบ

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	เห็นด้วยกับข้อความนั้นทั้งหมด
เห็นด้วย	หมายถึง	เห็นด้วยกับข้อความนั้นเป็นส่วนใหญ่
ไม่แน่ใจ	หมายถึง	เห็นด้วยกับข้อความนั้นเป็นบางส่วน
ไม่เห็นด้วย	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้นเป็นส่วนใหญ่
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้นทั้งหมด

ชุดที่ 3

ลักษณะ เครื่องมือ	แบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลเทคนิค และพยาบาลวิชาชีพ 4 ด้าน ได้แก่ การควบคุมต้นทุน การพยาบาลที่มีคุณภาพ การส่งต่อผู้ป่วยและการประชาสัมพันธ์
การสร้าง เครื่องมือ	เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับโดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้คือ
	ให้การปฏิบัติเป็นประจำ 5 คะแนน
	ให้การปฏิบัติบ่อยครั้ง 4 คะแนน
	ให้การปฏิบัติปานกลาง 3 คะแนน
	ให้การปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง 2 คะแนน
	ไม่ได้ให้การปฏิบัติ 1 คะแนน
	<u>ความหมายของคำตอบ</u>
ให้การปฏิบัติเป็นประจำ	หมายถึง ให้การปฏิบัติในการพยาบาลเป็นประจำทุกครั้ง
ให้การปฏิบัติบ่อยครั้ง	หมายถึง ให้การปฏิบัติในการพยาบาลเกือบทุกครั้ง

ให้การปฏิบัติปานกลาง	หมายถึง	ให้การปฏิบัติในการพยาบาล พอสมควรหรือไม่น้อยเกินไป
ให้การปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง	หมายถึง	ให้การปฏิบัติน้อยหรือเท่าที่ จำเป็น
ไม่ได้ให้การปฏิบัติ	หมายถึง	ไม่ได้ให้การปฏิบัติในการ พยาบาลเลย

ชุดที่ 4
ลักษณะเครื่องมือ

แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการทางการพยาบาลของพยาบาลหัวหน้า
หอผู้ป่วย 5 ด้านได้แก่ การวางแผนงาน การจัดองค์การ การ
จัดบุคลากร การอำนวยการและการควบคุมงาน

การสร้างเครื่องมือ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้คือ

ให้การปฏิบัติเป็นประจำ	5	คะแนน
ให้การปฏิบัติบ่อยครั้ง	4	คะแนน
ให้การปฏิบัติปานกลาง	3	คะแนน
ให้การปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง	2	คะแนน
ไม่ได้ให้การปฏิบัติ	1	คะแนน

ความหมายของคำตอบ

ให้การปฏิบัติเป็นประจำ	หมายถึง	ให้การปฏิบัติกิจกรรมในการ จัดการทางการพยาบาลเป็น ประจำทุกครั้ง
ให้การปฏิบัติบ่อยครั้ง	หมายถึง	ให้การปฏิบัติกิจกรรมในการ จัดการทางการพยาบาลบ่อยครั้ง หรือเกือบทุกครั้ง
ให้การปฏิบัติปานกลาง	หมายถึง	ให้การปฏิบัติกิจกรรมในการ จัดการทางการพยาบาลพอสมควร หรือไม่น้อยจนเกินไป
ให้การปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง	หมายถึง	ให้การปฏิบัติกิจกรรมในการ จัดการทางการพยาบาลน้อย

ไม่ได้ปฏิบัติ

หรือเท่าที่จำเป็น
หมายถึง ไม่ได้ให้การปฏิบัติกิจกรรม
ในการจัดการทางการ
พยาบาลเลย

นำเครื่องมือที่สร้างแล้วทั้งหมดให้อาจารย์ที่ปรึกษาพร้อมทั้งขอคำแนะนำ
ในการปรับปรุงแก้ไข

การตรวจสอบเครื่องมือ

1. หาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) เมื่อสร้างเครื่องมือ
ครอบคลุมเนื้อหาดังกล่าวเสร็จเรียบร้อยแล้ว นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการประกัน
สังคมประกอบด้วยแพทย์และพยาบาลที่ทำงานเกี่ยวข้องกับด้านนี้จำนวน 13 ท่าน (รายชื่อ
ผู้ทรงคุณวุฒิแสดงไว้ในภาคผนวก ก.) ตรวจสอบเนื้อหาความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
ความถูกต้อง โดยผู้ทรงคุณวุฒิแต่ละท่านมีอิสระในการพิจารณาแก้ไขตามวิจารณ์
โดยถือเกณฑ์ความเห็นสอดคล้องการยอมรับของผู้ทรงคุณวุฒิร้อยละ 80 นำมาพิจารณา
ปรับปรุง แก้ไขเพิ่มเติมข้อความให้มีความเหมาะสมทางภาษา ความชัดเจนของเนื้อหา
และการเรียงลำดับข้อความตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิร่วมกับคำแนะนำของอาจารย์
ที่ปรึกษา

2. ตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามโดยนำ
แบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับพยาบาลเทคนิคจำนวน 22 คน
พยาบาลวิชาชีพจำนวน 27 คน และพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย 4 คน ของโรงพยาบาล
ปทุมธานี และพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยของโรงพยาบาลตำรวจอีก 16 คน โดยให้
ตอบแบบสอบถามชุดที่ 1 มี 42 ข้อ ให้ใช้เวลาประมาณ 45 นาที ส่วนแบบสอบถาม
ที่เหลือทำการเก็บรวบรวมภายหลังในอีก 1 สัปดาห์ต่อมาแล้วนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์
หาค่าความเที่ยงดังนี้

2.1 แบบสอบถามรู้เรื่องพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533
นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนน โดยให้ 1 คะแนน ในข้อที่ตอบถูก และให้ 0 คะแนน
ในข้อที่ตอบผิด นำคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกของ
แบบสอบถามเป็นรายข้อ เพื่อคัดเลือกแบบสอบถามที่เป็นมาตรฐานมาใช้ในการวิจัยโดยวิธีการ
วิเคราะห์ข้อสอบ (Item Analysis) วิเคราะห์ข้อสอบแบบตัดกลุ่ม 33 % เลือกข้อ
ที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไปและค่าระดับความยากง่ายอยู่ระหว่าง .20-.80

ซึ่งถือเป็นข้อสอบที่มีคุณภาพ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2531) ได้จำนวนข้อสอบที่ได้มาตรฐาน จำนวน 40 ข้อ นำข้อสอบที่ได้มาหาค่าความเที่ยง โดยใช้สูตร K-R 20 ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบ 0.72 (คุณภาพของแบบสอบความรู้เรื่องพระราชบัญญัติประกันสังคม พ.ศ. 2533 แสดงไว้ในภาคผนวก ข.)

2.2 แบบวัดเจตคติ การปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลเทคนิคและพยาบาลวิชาชีพ และการจัดการทางการพยาบาลของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย นำมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coeficiency) ของคอร์นบาช ได้ค่าความเที่ยงของแบบวัดเจตคติ แบบสอบถามการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลเทคนิคและพยาบาลวิชาชีพ และการจัดการทางการพยาบาลของพยาบาลของหัวหน้าหอผู้ป่วย 0.81, 0.92 และ 0.97 ตามลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอนดังนี้

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลราชวิถี โรงพยาบาลเลิดสิน และโรงพยาบาลนพรัตนราชธานี เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล

2. นำหนังสือเพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาล ทั้ง 3 แห่งดังกล่าวด้วยตัวเอง

3. ชี้แจงวัตถุประสงค์ในการวิจัย รายละเอียด วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน และคุณสมบัติของกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ เพื่อทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างไว้ล่วงหน้า ตามวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยประสานงานกับหัวหน้าฝ่ายวิชาการของฝ่ายการพยาบาลและนัดหมายเพื่อกำหนด วัน เวลา สถานที่ ตามความสะดวกของแต่ละโรงพยาบาล

4. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยผู้วิจัยเดินทางไปเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งสิ้น 6 สัปดาห์ คือตั้งแต่วันที่ 3 พฤษภาคม พ.ศ. 2536 ถึงวันที่ 11 มิถุนายน พ.ศ. 2536 ได้จำนวนแบบสอบถามคืนมาและอยู่ในสภาพสมบูรณ์โดยของพยาบาลเทคนิคจำนวน 121 ฉบับ พยาบาลวิชาชีพจำนวน 132 ฉบับ และพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย 34 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.3, 92.9 และ 91.9 ตามลำดับ โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติดังนี้

4.1 แบบสอบถามรู้ โดยผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลด้วยตนเองในการตอบแบบสอบถาม มีเพียงบางส่วนที่ได้มอบหมายให้หัวหน้าหอผู้ป่วยเป็นผู้ดำเนินการ โดยใช้เวลาตอบประมาณ 40 นาที

4.2 แบบวัดเจตคติ การปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลเทคนิคและพยาบาลวิชาชีพ และการจัดการทางการพยาบาลของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วยนั้น ให้ตัวอย่างประชากรตอบได้เอง แล้วผู้วิจัยจึงไปเก็บรวบรวมภายหลัง

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลและกำหนดระดับความมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ขึ้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ส่วนบุคคลของประชากร โดยการแจกแจงความถี่และหาค่าร้อยละ นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง
2. ข้อมูลด้านความรู้กำหนดเกณฑ์ระดับความรู้โดยผู้ทรงคุณวุฒิ แบ่งเป็น 3 กลุ่มดังนี้คือ

กลุ่ม 1	คะแนน	1-13	หรือร้อยละ	1-33.33	ของคะแนนถือว่ามีความรู้
					น้อย
กลุ่ม 2	คะแนน	14-26	หรือร้อยละ	35.00-65.00	ของคะแนนถือว่ามีความรู้
					ปานกลาง
กลุ่ม 3	คะแนน	27-40	หรือร้อยละ	67.50-100	ของคะแนนถือว่ามีความรู้
					ดี

3. ข้อมูลเกี่ยวกับเจตคติ การปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลเทคนิคและพยาบาลวิชาชีพ และการจัดการทางการพยาบาลของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

- เกณฑ์กำหนดระดับของเจตคติ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ มี 3 ระดับ คือ
- คะแนนเฉลี่ย 1.00 - 2.49 ถือว่ามีเจตคติต่อผู้ประกันตนทางลบ
 - คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 ถือว่าไม่แน่ใจ
 - คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 5.00 ถือว่ามีเจตคติต่อผู้ประกันตนทางบวก

เกณฑ์กำหนดระดับการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลเทคนิคและพยาบาล
วิชาชีพ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ มี 5 ระดับคือ

- คะแนนเฉลี่ย 1 - 1.49 ถือว่าไม่ได้ปฏิบัติการพยาบาลเลย
 คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 ถือว่ามีการปฏิบัติการพยาบาลน้อย
 คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 ถือว่ามีการปฏิบัติการพยาบาลปานกลาง
 คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 ถือว่ามีการปฏิบัติการพยาบาลมาก
 คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 ถือว่ามีการปฏิบัติการพยาบาลมากที่สุด

เกณฑ์กำหนดระดับการจัดการทางการพยาบาลของพยาบาลหัวหน้าหอผู้ป่วย
โดยผู้ทรงคุณวุฒิ มี 5 ระดับคือ

- คะแนนเฉลี่ย 1 - 1.49 ถือว่าไม่ได้มีการจัดการทางการพยาบาลเลย
 คะแนนเฉลี่ย 1.50 - 2.49 ถือว่ามีการจัดการทางการพยาบาลน้อย
 คะแนนเฉลี่ย 2.50 - 3.49 ถือว่ามีการจัดการทางการพยาบาลปานกลาง
 คะแนนเฉลี่ย 3.50 - 4.49 ถือว่ามีการจัดการทางการพยาบาลมาก
 คะแนนเฉลี่ย 4.50 - 5.00 ถือว่ามีการจัดการทางการพยาบาลมากที่สุด

4. ทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความรู้ เจตคติและการปฏิบัติงาน
ของพยาบาลจำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานโดยการทดสอบด้วยค่า ที (t-test)
สำหรับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่มี 2 กลุ่ม และทดสอบด้วยค่า เอฟ (F-Test) สำหรับ
กลุ่มตัวอย่างประชากรที่มี 3 กลุ่มขึ้นไป และทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็น
รายคู่ภายหลังการวิเคราะห์ความแปรปรวนด้วยวิธีของ เชฟเฟ (Scheffe's Test
for Multiple Comparison)

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSSX (Statistical
Package for The Social Science X)